

Wydział Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki

**SYLABUS PRZEDMIOTU DO PLANU STUDIÓW
OBOWIĄZUJĄCEGO OD ROKU AKADEMICKIEGO 2024/2025**

NAZWA PRZEDMIOTU	Kultury muzyczne świata
KIERUNEK <i>właściwie podkreślić</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>dyrygentura</u> ● <u>kompozycja i teoria muzyki</u> ● <u>muzyka i media</u>
SPECJALNOŚĆ <i>właściwie podkreślić</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>dyrygentura symfoniczno-operowa</u> (do wyboru) ● <u>kompozycja</u> (do wyboru) ● <u>teoria muzyki</u> (do wyboru) ● <u>muzyka w komunikacji medialnej</u> (obowiązkowo)
POZIOM STUDIÓW <i>właściwie podkreślić</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● licencjackie ● <u>magisterskie</u>
OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT:	
<i>prof. dr hab. Violetta Kostka</i>	
ZAŁOŻENIA, CELE ORAZ CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU:	
<p><i>Przedmiot Kultury muzyczne świata jest z natury interdyscyplinarny, gdyż obok głównej tematyki muzycznej obejmuje także zagadnienia życia społecznego, wyznawane w danym regionie religie oraz charakterystyczne przejawy kultury, w tym obrzędy i zwyczaje. Omawiana na tym przedmiocie muzyka ma wielowiekową tradycję, była przekazywana z pokolenia na pokolenie bez zapisu nutowego i jest silnie zróżnicowana jakościowo. Polaryzacje dotyczą zarówno struktur i technik wokalnych (np. proste melodie Aborygenów versus wielogłosowe śpiewy Pigmejów versus śpiew gardłowy niektórych ludów azjatyckich), jak i stosowanego instrumentarium i technik gry na poszczególnych instrumentach (np. ubogie instrumentarium Eskimosów versus rozwinięte instrumentarium z Europy versus wysoce rozwinięte techniki gry na instrumentach strunowych w Indiach).</i></p> <p><i>Cele przedmiotu: z jednej strony chodzi o przekazanie studentom wiedzy o najciekawszych, tradycyjnych kulturach muzycznych świata, z drugiej - o pogłębienie zrozumienia roli muzyki w życiu różnych grup etnicznych. Ale jest jeszcze cel dodatkowy, polegający na zaszczepieniu w studentach potrzeby pielęgnacji zanikających kultur muzycznych.</i></p> <p><i>Wykłady rozpoczynają się zagadnieniami ogólnymi, typu: migracje gatunku ludzkiego; wpływ warunków geograficznych na uprawianie muzyki; sposoby rozpowszechniania osiągnięć muzycznych; etnomuzykologiczne metody badań bliskich i odległych kultur muzycznych; zmieniające się w czasie metody i sposoby utrwalania tradycyjnej muzyki i zdobytej wiedzy. Dalsze tematy są już omawianiem konkretnych kultur muzycznych świata. Kolejno pojawiają się tematy dotyczące Afryki, Azji Mniejszej, Azji (z uwagi na wielość różnych i ciekawych kultur, temu kontynentowi poświęca się największą liczbę zajęć), Australii, Ameryki Północnej, Ameryki Południowej, Europy i osobno Polski. Każda wybrana kultura muzyczna przedstawiona jest w szerokim kontekście społeczno-kulturowym, po czym pojawiają się sprawy muzyczne, zwykle skupione na tym, co daną muzykę odróżnia od reszty, np. gry językowe Eskimosów, różne odmiany teatralno-muzycznych produkcji z Azji Wschodniej, suka biłgorajska z Polski. Kurs zamykają wykłady</i></p>	

dotyczące etnomuzykologii zmiany kulturowej, czyli muzyki tradycyjnej w kontekście zachodzących obecnie zmian cywilizacyjnych. Poruszane są m.in. przykłady współpracy kompozytorów zachodnich z muzykami ludowymi z Tuwy, Republiki Środkowej Afryki czy innych miejsc w celu stworzenia nowych dzieł.

WYMAGANIA WSTĘPNE I DODATKOWE:

Przedmiot nie wymaga specjalnego przygotowania studentów, ale dobrze jest jeśli wykazują zainteresowanie dawnym życiem społeczeństw z różnych miejsc świata i znają podstawowe zasady muzyki.

ZALECANE FAKULTATYWNE KOMPONENTY PRZEDMIOTU:

Zalecane jest uprzednie bądź równoległe studiowanie języka angielskiego.

BIBLIOGRAFIA PODSTAWOWA:

1. Czekanowska Anna: *Kultury tradycyjne wobec współczesności. Muzyka, poezja, taniec*; Warszawa 2008.
2. Dahlig Piotr: *Muzyka ludowa we współczesnym społeczeństwie*, Warszawa 1987.
3. *The Garland Encyclopedia of World Music*, London and New York: Routledge 2001 (2. wyd.), 10 tomów: (1) Afryka, (2) Ameryka Południowa, (3) Ameryka Północna, (4) Azja Południowo-Wschodnia, (5) Indie, (6) Azja Środkowo-Wschodnia, (7) Azja Wschodnia, (8) Europa, (9) Australia, (10) Perspektywy.
4. Żerańska-Kominek Sławomira: *Muzyka w kulturze. Wprowadzenie do etnomuzykologii*, Warszawa 1995.

BIBLIOGRAFIA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Bielawski Ludwik: *Kaszuby*, t. 1-3, Warszawa 1997.
2. Collaer Paul: *Ozeanien*, (*Musikgeschichte in Bildern*, t. 1, z. 1), Leipzig 1965.
3. Collaer Paul: *Amerika. Eskimo und indianische Bevölkerung*, (*Musikgeschichte in Bildern*, t. 1, z. 2), Leipzig 1976.
4. Collaer Paul: *Südostasien*, (*Musikgeschichte in Bildern*, t. 1, z. 3), Leipzig 1979.
5. Collaer Paul: *Elsner Jürgen, Nordafrika*, (*Musikgeschichte in Bildern*, t. 1, z. 8), Leipzig 1983.
6. Czekanowska Anna: *Kultury muzyczne Azji*, Kraków 1981.
7. Gansemans Jos, Schmidt-Wrenger Barbara: *Zentralafrika*, (*Musikgeschichte in Bildern*, t. 1, z. 9), Leipzig 1986.
8. Kubik Gerhard: *Westafrika*, (*Musikgeschichte in Bildern*, t. 1, z. 11), Leipzig 1989.
9. Kubik Gerhard: *Ostafrika*, (*Musikgeschichte in Bildern*, t. 1, z. 10), Leipzig 1982.
10. Olędzki Stanisław: *Polskie instrumenty ludowe*, Kraków 1978.
11. Muszkalska Bożena: *Muzyka ludowa Sardynii*, Poznań 1996.
12. Schmidt Andrzej (red.): *History of Jazz. Rodowód*, Lublin 2009.
13. Sobiescy Jadwiga, Marian: *Polska muzyka ludowa i jej problemy*, Kraków 1973.
14. Stęszewski Jan: *Uwagi o etnomuzyce regionalizacji Polski*, w: *Dyskurs o tradycji*, Wrocław 1974.
15. Stęszewski Jan: *Muzyka ludowa [Polski]*, w: *Etnografia Polski. Przemiany kultury ludowej*, t. 2, Warszawa 1981.
16. Titon Jeff T. (red.): *Worlds of Music*, New York 1992.
17. Woźniak Jolanta: *Polski folklor muzyczny*, Gdańsk 1981.
18. Żerańska-Kominek Sławomira: *Symbole czasu i przestrzeni w muzyce Azji Centralnej*, Kraków 1987.

EFEKTY UCZENIA SIĘ – WIEDZA:

1. Rozróżnia muzykę tradycyjną różnych grup etnicznych z nagrań i potrafi ją scharakteryzować (K_W01, K_W07).
2. Potrafi dotrzeć do podstawowych informacji z zakresu etnomuzykologii (K_W05).

EFEKTY UCZENIA SIĘ – UMIEJĘTNOŚCI:

1. Klasyfikuje kultury muzyczne świata z punktu widzenia technik wokalnych, instrumentarium itp. (K_U02).
2. Posiada umiejętność tworzenia rozbudowanych prac pisemnych oraz prezentacji słownych (także o charakterze multimedialnym) na temat kultury muzycznej wybranej grupy etnicznej (K_U04).

EFEKTY UCZENIA SIĘ – KOMPETENCJE SPOŁECZNE:

1. *Inspiruje innych do poznawania kultur muzycznych świata przedstawiając je jako dorobek ludzkości (K_K01, K_K02).*
2. *Jest w pełni kompetentny i samodzielny, aby przekazywać wiedzę o kulturach muzycznych świata innym i inicjować tego rodzaju działania artystyczno-naukowe we współpracy z przedstawicielami innych dziedzin sztuki i nauki (K_K03).*

semestr przedmiotu:	I	semestr realizacji przedmiotu w toku studiów:	3
wymiar godzin:	30	ilość pkt. ECTS:	2
rodzaj zajęć <i>właściwie podkreślić</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● wykład ● ćwiczenia ● <u>seminarium</u> 	sposób zaliczenia <i>właściwie podkreślić</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● E – egzamin ● <u>ZO</u> - zaliczenie z oceną ● Z - zaliczenie bez oceny

TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW KSZTAŁCENIA:

Bloki tematyczne:

1. *Wprowadzenie do etnomuzykologii; zasada przekazywania muzyki z pokolenia na pokolenia bez zapisu; zakres i metody badania muzyki poszczególnych grup etnicznych.*
2. *Techniki wokalne i instrumentalne różnych grup etnicznych świata: monofonia, heterofonia, polifonia; śpiew gardłowy; instrumentarium; kwestia wpływów.*
3. *Afryka, m.in. wielogłosowe śpiewy Pigmejów; różnorodność muzykowania w Etiopii; lokalne i przyswojone tradycje Madagaskaru.*
4. *Azja, m.in. muzyka klezmerska, sefardyjska i inna żydowska; arabski maqam; muzyka Hejazu (w Arabii Saudyjskiej); muzykowanie grup etnicznych Kaukazu; śpiew gardłowy z Tuwy; ragi i tale hinduskie; gatunki muzyczne w Chinach, Japonii i Tajlandii; gamelany indonezyjskie.*
5. *Australia, tradycje muzyczne Aborygenów.*

METODY DYDAKTYCZNE:

1. *Wykłady.*
2. *Slajdy z informacjami, mapami, zdjęciami, transkrypcjami utworów i tłumaczeniami obcojęzycznych tekstów w utworach wokalnych.*
3. *Przykłady dźwiękowe (CD, DVD, online).*
4. *Rozmowy na interesujące studentów zagadnienia.*
5. *Referaty studentów.*

WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:

Wygłoszenie 15-minutowego referatu, wspartego slajdami i przykładami dźwiękowymi, na temat korespondujący z wykładami w semestrze zimowym. W zależności od stopnia wykorzystania literatury etnomuzykologicznej oraz jakości samej prezentacji student otrzymuje ocenę od dst do bdb.

semestr przedmiotu:	II	semestr realizacji przedmiotu w toku studiów:	4
wymiar godzin:	30	ilość pkt. ECTS:	2
rodzaj zajęć <i>właściwie podkreślić</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● wykład ● ćwiczenia 	sposób zaliczenia <i>właściwie podkreślić</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● E – egzamin ● <u>ZO</u> - zaliczenie z oceną

	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>seminarium</u> 		<ul style="list-style-type: none"> ● Z - zaliczenie bez oceny
TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW KSZTAŁCENIA:			
<p><i>Bloki tematyczne:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Ameryka Północna, m.in. gry językowe Eskimosów; początki jazzu u Afroamerykanów; synkretyzm muzyczny Meksyku i Kuby.</i> 2. <i>Ameryka Południowa, m.in. muzyka Indian z Boliwii, Peru i Chile; argentyńskie chamame; samba, capoeira i inne gatunki afrobrazylijskie.</i> 3. <i>Europa (z wyłączeniem Polski), m.in. zróżnicowanie regionalne Hiszpanii a muzyka; portugalskie fado; joikowanie, gra na kantele i inne tradycje Skandynawów; węgierskie cytry i cymbały; rytmy bałkańskie; wielogłosowość albańska; tańce greckie.</i> 4. <i>Polska, m.in. mazurki i kujawiaki; krakowiaki i przyśpiewki taneczne; pieśni leśne; złóbcoki, suka biłgorajska i dudy wielkopolskie; historia „Kaszubskich nut”.</i> 5. <i>Etnomuzykologia zmiany kulturowej: muzyka tradycyjna we współczesnym społeczeństwie; sposoby transformowania oryginalnych rozwiązań ludowych przez kompozytorów zachodnich.</i> 			
METODY DYDAKTYCZNE:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Wykłady.</i> 2. <i>Slajdy z informacjami, mapami, zdjęciami, transkrypcjami utworów i tłumaczeniami obcojęzycznych tekstów w utworach wokalnych.</i> 3. <i>Przykłady dźwiękowe (CD, DVD, online).</i> 4. <i>Rozmowy na interesujące studentów zagadnienia.</i> 5. <i>Referaty studentów.</i> 			
WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:			
<p><i>Wygłoszenie 15-minutowego referatu, wspartego slajdami i przykładami dźwiękowymi, na temat korespondujący z wykładami w semestrze letnim. W zależności od stopnia wykorzystania literatury etnomuzykologicznej oraz jakości samej prezentacji student otrzymuje ocenę od dst do bdb.</i></p>			